

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Олга Борисова

член на Научно жури във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 3.6. Право /Наказателно право/, Заповед № 730/20.10.2023 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

I. Информация за конкурса и за кандидата

Конкурсът е обявен в ДВ, бр.72/22.08.2023 г. за нуждите на Юридическия факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право /Наказателно право/.

В конкурса участва като единствен кандидат Юлиана Младенова Матеева от Юридическия факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“. Тя е родена на 18.04.1976 г. През 2001 г. завършва специалност „Право“ в Юридическия факултет на Техническият университет – Варна. През 2007 г. на Юлиана Матеева е дадена научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право /Наказателно право/.

От 2011 г. е доцент по Наказателно право, а от 2012 г. до 2020 г. е ръководител на катедра „Правни науки“ към Юридическия факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“.

В периода август-ноември 2014 г. е била Съветник в политическия кабинет на министър-председателя, утвърден в научната общност пеналист, ерудиран преподавател, добросъвестен изследовател, уважаван от колеги и студенти.

В допълнение, кандидатът е адвокат към Варненска адвокатска колегия. Член е на Съюза на учените – България, Експерт към Националната агенция за оценяване и акредитация, член на конкурсни комисии за магистрати към Висшия съдебен съвет, член на държавни изпитни комисии по наказателноправни науки. Доц. д-р Матеева е Еразъм + координатор за специалност „Право“ на ВСУ „Черноризец Храбър“, академичен наставник на студентите от IV курс – задочна форма на обучение.

II. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност

Видно от представената справка и доказателствата към нея кандидатът изпълнява изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“, съгласно ЗРАСРБ /чл.2б/ и Правилника за приложението му /чл.1а, ал.1/.

Няма установено плагиатство в научните трудове на доц. д-р Матеева.

По показатели от група А – изпълнено е минималното национално изискване от 50 точки – дисертация „Правен режим на непълнолетните правонарушители“, 2008 г., изд. Сиела.

По показатели от група В – изпълнено е минималното изискване от 100 точки – монография „Престъпления срещу човешкия генофонд. Биомедицински аспекти“, ISBN: 978-954-28-4319-1, изд. Сиела, 2023 г.

По показатели от група Г – изпълнено е минималното изискване от 100 точки.

По показатели от група Д – сборът от точките от представените материали, надхвърля минималните национални изисквания.

По показатели от група Е – сборът от точките от представените материали, надхвърля минималните национални изисквания.

III. Оценка на учебната и преподавателска дейност на кандидата

Доц. д-р Матеева е с дългогодишна преподавателска практика, като за последните пет години е провела лекционни занятия по следните учебни дисциплини: „Наказателно право – обща част“; „Наказателно право – особена част“; „Въведение в наказателното право“; „Основи на правото – на английски език“; „Девиантно поведение и правна закрила на ненавършилите пълнолетие лица“; „Международно наказателно право“.

Преподавателската дейност и академичната компетентност на доц. д-р Матеева напълно отговарят на изискванията на обявения конкурс за „професор“ в професионално направление 3.6. „Право“ /Наказателно право/.

IV. Характеристика и оценка на научните и научно-приложни приноси в представените научни трудове

Кандидатът е представил една монография и десет статии.

Всички научни трудове представени за рецензиране, са в областта на научната специалност, за която е обявен конкурсът.

Основният хабилитационен труд е „Престъпления срещу човешкия генофонд. Биомедицински аспекти“, ISBN: 978-954-28-4319-1, изд. Сиела, 2023 г. Трудът е издаден след получаване на ОНС „доктор“ и заемането на академичната длъжност „доцент“.

Представени са още десет статии: „Законодателна техника при очертаване на престъпния субект“, ISSN: 1314-2599, изд. ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“,

2020 г.; „Относно законопроекта за изменение и допълнение на чл.63 от Наказателния кодекс“, сп. Съвременно право, 4/2019, ISSN:0861-18-15; „Някои разсъждения относно субекта на престъпно отпечатване на бюлетини по чл.168а, ал.1 НК, Сборник с доклади от Лятната научна сесия на ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“, кн. 39, ISSN:1313-7263; „Историческо развитие на привидно общия субект в Наказателния закон от 1896 г., Сборник доклади от Лятна научна конференция на ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“ 2021 г., кн. 40, ISSN:1313-2763; „Историческо развитие на привидно общия субект в Наказателния закон от 1951 г.“, сп. „Международна политика“, ЮЗУ „Неофит Рилски“, ISBN:2367-4601, 2021 г.; „У нас се декриминализира само когато е безопасно или се решават въпроси, пряко засягащи политиците“, lex.bg, 2022 г.; „Относно необходимостта от наказателноправна закрила на генетичния материал“, Сборник с доклади от Лятната научна сесия на ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“, 2022 г., кн. 43, ISSN:1313-2763; „Относно границите на потенциалната наказателноправна намеса с сферата на биомедицинската етика“, Сборник от националната конференция на СУ „Св. Климент Охридски“ по повод 110 г. от рождението на проф. д-р Иван Ненов и 90 г. от рождението на проф. д-р Цеко Цеков, 2022 г. /под печат/; „Относно празнотата в наказателното законодателство след отпадане на категорията „доза за еднократна употреба“, Сборник от материали на Третата международна научно-практическа конференция „Организираната престъпност – вчера, днес и утре“, университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2008 г., ISBN: 9789544234584; „Някои съображения относно налагането на пробационни мерки през изпитателния срок при условно осъждане и условно предсрочно освобождаване“, Известия на Съюза на учените – Варна, серия „Хуманитарни науки“, 2008 г., ISSN:1310-6376.

Сред научната продукция на доц. д-р Матеева съществено място заема представеният хабилизационен труд „Престъпления срещу човешкия генофонд. Биомедицински аспекти“. Монографията е с обем 167 страници и се състои от увод, две глави, всяка от които се поделва на четири параграфа, заключение и списък с използвана литература. Литературните източници са 110 заглавия на български и английски език.

Монографията представлява едно много задълбочено, съвременно и оригинално по характер изследване на въпрос, ключов за развитието на обществените отношения. Темата е актуална и значима, провокира широко обществено мнение, а отделните национални законодателства вече изработват съответна наказателноправна регулация.

Академичната смелост на доц. д-р Матеева да се заеме с подобно изследване заслужава голямо уважение. За обосноваването на правните изводи на автора в изложението се използват и достиженията на философията, етиката, биомедицината, социологията. Разработването на представената тема осигурява

своеобразно попълване на съществуващата празнота в теоретично и практическо отношение.

В Глава Първа на монографията се разглежда общата характеристика на престъпленията срещу човешкия генофонд.

Особено добро впечатление прави връзката с международната уредба. Разгледани са международните актове относими към човешкото генетично наследство - Конвенцията за правата на човека и биомедицината и Допълнителния протокол към Конвенцията за забрана клонирането на човешки същества. Прецизно и аргументирано авторът изразява позицията, че страната ни изпълнява задълженията си по Конвенцията единствено чрез административнонаказателните разпоредби на Закона за здравето, а това е оценено като недостатъчна защита на тези изключително важни обществени отношения.

Сериозно внимание заслужава и проведеното изследване на чужди законодателства, които предлагат наказателноправна защита – съпоставени са съответни разпоредби на френско, унгарско, словенско, словашко, естонско, казахстанско, финландско законодателства. Анализът е ценен не само с оглед познавателна цел, но и с цел заимстване на положителните резултати от конкретни законодателни решения.

В края на първа глава е очертан обектът на предлаганите състави на престъпления. Предложена е тяхната система. Особено място е отделено на понятието за генофонд с оглед съвременните технически възможности за интервенция в неговото естествено развитие.

В глава Втора е направен детайлен анализ на предложените видове престъпления срещу човешкия генофонд. Престъпленията, които са предмет на изследване в тази глава са подредени логично, както следва: „срещу генетичната уникалност на човека“; „срещу части от човешкото тяло“; „срещу човешкия ембрион“; „други престъпления срещу човешкия генофонд“. Тази систематизация помага на кандидата да развие последователно своите тези, да представи аргументирани и логични изводи.

Направени са разграничения с редица съществуващи състави на престъпления. Обърнато е внимание на недостатъците на приложимата правна уредба. Идентифицирани са както нормативни така и процедурни дефицити в здравната система. Предложени и обосновани като вид и размер са наказания за всички нови състави на престъпления, преценени с оглед на тежестта им едно спрямо друго.

Удачно са формулирани редица предложения *de lege ferenda*, насочени към съществени изменения и допълнения в Конституцията на Република България, НК, НПК, Закон за здравето, които също представляват принос за усъвършенстване на действащото законодателство.

Приемам всички посочени от доц. д-р Матеева приноси в справката за приносите по отношение на издадената монография, която е представена в приложените документи по процедурата.

Статиите също се отличават с пунктуалност, аналитичност и аргументираност. Сред представените за рецензиране статии бих открила тези свързани с историческото развитие на привидно общия субект в Наказателния закон от 1896 г. и съответно от 1951 г. На анализ са подложени тенденциите и динамиката на отделните класификационни групи.

Впечатление ми направи и статията относно Законопроекта за изменение и допълнение на чл. 63 от Наказателния кодекс. Изтъкват се редица аргументи от историческо, международноправно и сравнителноправно естество, защитаващи засилената закрила, която НК предоставя на непълнолетните извършители.

V. Заключение

Кандидатът в обявения конкурс изпълнява всички изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“. Положителната оценка на неговата учебно-преподавателска работа, както и постигнатите значими за науката и практиката приноси, съдържащи се в научните трудове ми дават основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да гласуват „ЗА“ избора на Юлиана Младенова Матеева за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6. Право /Наказателно право/.

16.11.2023г.

Подпис:.....

/проф. д-р Олга Борисова/